tekst Sara Madou

PROFIEL

RAY WISE

Z'n naam ken je wellicht niet, z'n gezicht waarschijnlijk wel. RAY 'LELAND' WISE *acteert als 70-jarige nog steeds alsof z'n leven ervan afhangt.*

Hij werd in één nacht grijs, nadat hij leerde van de moord op zijn dochter Laura Palmer. Daarna danste Ray Wise (als vader Leland Palmer) in *Twin Peaks* hysterisch in het rond, om zich vervolgens net zo hysterisch huilend ter aarde te storten. Zijn nervositeit, die soms satanische blik, het maakte hem volledig geloofwaardig in de door David Lynch gecreëerde droomwereld van *Twin Peaks*, de hitserie uit de jaren negentig. Toch is Ray Wise geen naam die hoog in de Hollywood-hiërarchie staat.

Geboren in 1947, in de Amerikaanse staat Ohio, groeide Raymond Herbert Wise op in een zeer religieuze familie. Zelf is hij inmiddels toe aan zijn tweede vrouw – vrij bescheiden voor Hollywoodbegrippen. Hij kreeg twee kinderen, die beiden ook acteren, zij het zonder veel succes. Zijn eigen loopbaan is indrukwekkend: maar liefst 236 film- en tv-credits prijken er op zijn cv, films die zich voornamelijk in de hoek van fantasy, horror en vergelijkbare categorieën ophouden. In de VS noemen ze dat simpelweg *genre movies*. Wise voelt zich thuis in die hoek, zo zegt hij: 'Mijn meest geliefde en indrukwekkende herinneringen op filmgebied zijn die aan oudere sci-fi- en horrorfilms. Ik ben altijd liefhebber geweest van vampierproducties, misschien komt dat omdat ik zelf half-Roemeens ben. Dracula ligt me na aan het hart, ik heb zelfs een eerste editie van Bram Stokers boek, dat ik als kind ontelbare keren heb gelezen en dat ik nog steeds koester.'

Hij speelt meer in series dan in films, zelden een hoofdrol, maar altijd met een kenmerkende stempel op de productie in kwestie. Overkoepelende gelijkenis in het overgrote deel van Wise' rollen: zijn sardonische blik, op het duivelse af (soms letterlijk duivels, zoals in *Reaper*). Af en toe zie je Wise in een wat meer mainstream productie, zoals de soap *The Young and The Restless* en *Gilmore Girls*, maar ook daarin speelt hij dan genoeglijk de slechterik. 'Genre movies interesseren me meer. Er zijn verschillende niveaus van menselijke extremiteiten in dat soort films. De intensiteit die je daarvoor moet neerzetten, is iets waar ik erg van geniet.' Dat de rol van duivels personage hem goed past, vat hij niet persoonlijk op: 'Ik vind het leuk om te doen, krijg er veel werk door, dus waarom zou ik er moeite mee hebben? De duivel is een kruising tussen een heel goede tweedehandsautoverkoper en de presentator van een spelletjesprogramma, maar met meer stijl en charmes. Plus een beetje Cary Grant. Ik weet inmiddels precies hoe het moet.'

^ Zijn kenmerk: een sardonische blik, op het duivelse af.

Maar onderschat ook de charmante en komische kant van Wise niet. Juist die combinatie maakt hem zo interessant als acteur. Je ziet het als hij de vader van Robin speelt in *How I Met Your Mother*, of wanneer hij opduikt in het absurdistische werk van Eric Wareheim en Tim Heidecker (*Tim and Eric Awesome Show, Great Job!*). Dat doet hij – we kunnen het niet beter

verwoorden – met een aanstekelijk joie de vivre. Toegegeven, niet al die 236 films en tv-series behoren tot de categorie meesterwerk. Wise heeft daar geen problemen mee. Faam hoeft van hem niet zo nodig, opvallen eigenlijk ook niet.

Zijn carrièrebepalende rol in *Twin Peaks*, de tv-serie die in de jaren negentig miljoenen kijkers aan de buis kluisterde, dreigde even van hem een wereldberoemd acteur te maken. Mocht je de serie nog niet gezien hebben (bestaan die mensen?), dan is dit het spoilermoment om even weg te kijken. Wise speelt in *Twin Peaks* de rol van Leland Palmer, vader van het vermoorde meisje Laura – waar deze wonderlijke whodunnit min of meer om draait. Aan het eind van het tweede seizoen bijkt Leland de moordenaar van zijn eigen dochter te

'DE DUIVEL IS EEN KRUISING TUSSEN EEN HEEL GOEDE TWEEDEHANDS-AUTOVERKOPER EN DE PRESENTATOR VAN EEN SPELLETJESPROGRAMMA'

zijn, iets waar de acteur destijds niet zo blij mee was: 'Het voelde als een vloek voor mij. Op dat moment was mijn eigen dochter twee jaar oud. Twee seizoenen lang heb ik gehoopt dat ik niet de schuldige was.' Omdat het de acteerprestaties van de cast zou beïnvloeden, wilde regisseur Lynch pas op het moment suprême bekendmaken wie de moordenaar was.

Vorig jaar werd na een 'pauze' van 25 jaar een derde seizoen van *Twin Peaks* gemaakt, waarin Wise slechts sporadisch te zien was. Zelf vond hij dat niet erg; hij was druk met het inspreken van stemmen voor vage animatiefilms en met acteren in even vage sci-fi-films waarin hij met afstand de bekendste naam was. Een bejaarde man die nog steeds trouw is aan genre movies; daar kun je alleen maar respect voor hebben.

Ray Wise is in december te zien in de in de komedie BEAST MODE, *over een omhooggevallen acteur (James Duval) die ten onder lijkt te gaan aan zijn Hollywood-lifestyle.*

DS AUTOMOBILES

SPIRIT OF AVANT-GARDE

DS 7 CROSSBACK

Audacity drives to excellence

RESERVEER NU ONLINE
EEN 24-UURS PROEFRIT

DS *prefereert* TOTAL

DSautomobiles.nl

GEM. BRANDSTOFVERBRUIK:
5,9 l/100km; 16,9 l/KM, CO_2 (g/km) 135.